

thi i mange saadanne Tilfælde bliver jo Overvrighedens Skjon næsten anseet som Lov. Vi have i den senere Tid hørt megen Tale om Skolereformer og Forbedringer, og Forventningerne derom ere vistnok store blandt Lærerstandens, men ligesom Meningerne derom ere deelte, saaledes ere Meningerne ogsaa forskellige med Hensyn til hvad der skal fordres af Staten. Naar jeg samler det Hele i een Sum, saa forekommer det mig, at den egentlige Skolereform, hvortil vi vistnok trænge, deler sig i to forskjellige Hoveddele: den Reform, som angaaer Skolelærernes verdslige og materielle Stilling, og den, der angaaer deres egen aandelige Virksomhed. Den dygtige Skolelærer ønsker, som enhver fløgtig og virksom Mand i sin Kreds, vistnok saa fri og saa ubunden en Virksomhed som mulig, forsaavidt den kan bestaae med de øvrige Forhold, og jeg troer det vilde være en Urimelighed, om denne Frihed blev ham nægtet. Dette maa være Standens højeste og første Ønske, det er Noget, som kan fremmes; det andet med Hensyn til Skolelærerstandens udvortes materielle Stilling i Landet, det er Noget, der naturligtvis kun kan fremmes, efterat andre Sager ere forberedte og paabegyndte og tildeels ordnede, og som ene og alene Regjeringen er istand til. Naar jeg nu har taget mig den Frihed at indbringe et Lovforslag om Underviisningsfrihed for Skolelærerne, da gaaer det kun ud paa, at slutte sig til det, som allerede bestaaer, det gaaer ud paa at tage Sagens Stilling, saaledes som den i Livet bestaaer endnu, hvor Kirke og Skole høre sammen, og derfor gjælder udtrykkeligen dette Lovforslag kun den Autorisation af Bøger, som er indført i Tidens Lob, ved Skrivelser fra Collegier; det er den, jeg foreslaaer ophævet, saaledes at der gives Lærerne mere Frihed med Hensyn til de Bøger, de ønske at lægge til Grund for Underviisningen; thi der kunde findes meget dygtige Lærere, som ønskede at lægge saa eller endogsaa næsten sletningen Bøger til Grund for Underviisningen, og deres Elever kunde ved den offentlige Prøve bestådes at have udmærkede Kundskaber fremfor dem, som brugte mange Bøger. Jeg maa derfor bede det ærede Things Medlemmer vel at mærke, at den første Paragraph, jeg har foreslaaet, efter

min Formening, ikke trænger til nogen Indskrænkning, da den, som sagt, ikke gaaer ud paa at ophæve noget af det Forhold, som bestaaer i den Skolens Forbindelse med Kirken, der fortiden finder Sted. Kirken har sine autoriserede Bøger i langt højere Forstand, og de kunne hverken ved Anordninger fra Collegier eller fra Statsmagtens Side blive affækkede eller formerede. Da det nu er anerkendt, at denne Forbindelse finder Sted mellem Kirke og Skole, saa følger det af sig selv, at ingen Bøger kan indføres og bruges i Skolerne, som stride mod Kirkens Bekendelseskrifter. Det naturligtste og rimeligste Forhold, som Læreren staaer i, er, at han først og fremmest skal spørge Børnens Forældre tilraads med Hensyn til hvad der skal virkes for Børnene; hvor det er skeet i Fortiden og hvor det skeer, der komme de i Almindelighed meget godt ud af det, naar de have billige Foresatte med Hensyn til de Bøger, saa eller mange, der skulle bruges i Skolen; men hvor dette ikke skeer, og hvor de Foresatte ville herse, byde og befale i disse Ting, der have vi ogsaa oplevet de sørgeligste Exempler; vi have oplevet det, at Folk ere blevne offentlig straffede, fordi de ikke have villet bruge de Bøger, som Bestyrelsen kaldte autoriserede, men ønskede, at Børnene skulde bruge nogle andre, som vistnok kunde være ligesaa gode, og vistnok af Alle maatte erkendes for at være idetmindste ligesaa gode om ikke bedre. Vi have havt Exempler paa, at Børn ere blevne udrevne af Forældrenes Huse, røvede fra Forældrene, alene for at blive oplærte i de autoriserede Bøger. Det herer jo vel til den forbigangne Tid, og vi haabe, at den ikke mere maa komme, men det er skeet, og Striden om Bøger er unyttig og altid ubehagelig; naar det overlodes til Lærerne og Forældrene at komme ud af det med hinanden, saa vilde de raadsføre sig med hinanden, og naar de ikke bleve enige derom, saa mener jeg, at de havde Lov til at være uenige derom; thi af denne skrækkelige Enighed, som man vil fremtvinge til Punkt og Prikke, kommer der virkelig ikke noget Godt ud; men den Lærer, som er dygtig til at undervise, og som træffer paa stridige Forældre, der af Chicane mod ham endelig ville have, at Børnene skulle bruge